

Vergaderjaar 2005–2006

30 060

Functioneren Kustwacht Nederland

Nr. 5

¹ Samenstelling:

Leden: Duivesteijn (PvdA), Crone (PvdA), Bakker (D66), Ondervoorzitter, Rouvoet (CU), De Vries (VVD), Voorzitter, De Haan (CDA), Atsma (CDA), Vendrik (GL), Halsema (GL), Kant (SP), Blok (VVD), Ten Hoopen (CDA), De Pater-van der Meer (CDA), Van As (LPF), Rambocus (CDA), Gerkens (SP), Van Vroonhoven-Kok (CDA), De Nerée tot Babberich (CDA), Aptroot (VVD), Blom (PvdA), Douma (PvdA), Stuurman (PvdA), Heemskerk (PvdA), Hermans (LPF), Van Dam (PvdA), Schippers (VVD) en Nijs MBA (VVD).
Plv. leden: Noorman-den Uyl (PvdA), Fierens (PvdA), Dittrich (D66), Van der Vlies (SGP), Van Egerschot (VVD), Mosterd (CDA), Kortenhorst (CDA), Van Gent (GL), Duyvendak (GL), Vacature (algemeen), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Schreijer-Pierik (CDA), Ferrier (CDA), Eerdmans (LPF), Omtzigt (CDA), Vergeer (SP), De Vries (CDA), Mastwijk (CDA), De Krom (VVD), Smeets (PvdA), Van Heemst (PvdA), Smits (PvdA), Boelhouwer (PvdA), Varela (LPF), Kalsbeek (PvdA), van Beek (VVD) en Hofstra (VVD).

² Samenstelling:

Leden: De Vries (PvdA), Bakker (D66), Koenders (PvdA), Van Beek (VVD), Karimi (GL), Timmermans (PvdA), Van Bommel (SP), Albayrak (PvdA), Voorzitter, Balemans (VVD), Van Baalen (VVD), Snijder-Hazelhoff (VVD), Van Winsen (CDA), Van den Brink (LPF), Mastwijk (CDA), Herben (LPF), Ondervoorzitter, Duyvendak (GL), Kortenhorst (CDA), Huizinga-Heringa (CU), Van Velzen (SP), Algra (CDA), Haverkamp (CDA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Straub (PvdA), Blom (PvdA), Eijssink (PvdA), Brinkel (CDA) en Szabó (VVD).
Plv. leden: Van Dam (PvdA), Van der Laan (D66), Waalkens (PvdA), Lenards (VVD), Halsema (GL), Fierens (PvdA), Vacature (algemeen), Adelmund (PvdA), Van Miltenburg (VVD), Visser (VVD), Oplaat (VVD), De Haan (CDA), Kraneveldt (LPF), Smilde (CDA), Hermans (LPF), Vendrik (GL), Bruls (CDA), Van der Staaij (SGP), De Wit (SP), De Vries (CDA), Ormel (CDA), Ferrier (CDA), Van Heemst (PvdA), Tichelaar (PvdA), Noorman-den Uyl

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 29 september 2005

De commissie voor de Rijksuitgaven¹ en de vaste commissies voor Defensie², voor Financiën³, voor Justitie⁴ en voor Verkeer en Waterstaat⁵ hebben een aantal vragen aan de minister van Verkeer en Waterstaat voorgelegd over het rapport «Functioneren Kustwacht Nederland». De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 29 september 2005.

Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie voor de Rijksuitgaven,
B. M. de Vries

De voorzitter van de vaste commissie voor Defensie,
Albayrak

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Tichelaar

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer

De voorzitter van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat,
Atsma

Adjunct-griffier van de commissie voor de Rijksuitgaven,
Noordsij

(PvdA), Jonker (CDA) en Veenendaal (VVD).

³ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Crone (PvdA), Bakker (D66), Hofstra (VVD), De Haan (CDA), Bussemaker (PvdA), Vendrik (GL), Halsema (GL), Kant (SP), Blok (VVD), Ten Hoopen (CDA), Ondervoorzitter, Smits (PvdA), De Pater-van der Meer (CDA), Van As (LPF), Tichelaar (PvdA), Voorzitter, Koopmans (CDA), Gerkens (SP), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Varela (LPF), De Nerée tot Babberich (CDA), Koomen (CDA), Fierens (PvdA), Aptroot (VVD), Smeets (PvdA), Heemskerk (PvdA), Dezentjé

Hamming-Bluemink (VVD) en Van Egerschot (VVD).

Plv. leden: Rouvoet (CU), Koenders (PvdA), Dittrich (D66), Balemans (VVD), Kortenhorst (CDA), Vacature (PvdA), Duyvendak (GL), Van Gent (GL), Vacature (algemeen), De Krom (VVD), Atsma (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Omtzigt (CDA), Eerdmans (LPF), Noorman-den Uyl (PvdA), Mosterd (CDA), Van Bommel (SP), De Vries (CDA), Hermans (LPF), Mastwijk (CDA), Rambocus (CDA), Stuurman (PvdA), Luchtenveld (VVD), Blom (PvdA), Douma (PvdA), De Vries (VVD) en Van Beek (VVD).

⁴ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), De Vries (PvdA), Van Heemst (PvdA), Vos (GL), Rouvoet (CU), Adelmund (PvdA), De Wit (SP), Albayrak (PvdA), Luchtenveld (VVD), Wilders (Groep Wilders), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Voorzitter, Cörüz (CDA), Verbeet (PvdA), Ondervoorzitter, Wolfsen (PvdA), De Vries (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Eerdmans (LPF), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Varela (LPF), Van Fessem (CDA), Straub (PvdA), Nawijn (Groep Nawijn), Van der Laan (D66), Visser (VVD), Azough (GL), Van Egerschot (VVD) en Vacature (SP).
Plv. leden: Jonker (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Timmer (PvdA), Halsema (GL), Van der Staaij (SGP), Kalsbeek (PvdA), Van Velzen (SP), Tjong-A-Ten (PvdA), Van Baalen (VVD), Blok (VVD), Hirsi Ali (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Jager (CDA), Van Heteren (PvdA), Arib (PvdA), Buijs (CDA), Sterk (CDA), Kraneveldt (LPF), Joldersma (CDA), Van As (LPF), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Lambrechts (D66), Van Schijndel (VVD), Karimi (GL), Örgü (VVD) en Vergeer (SP).

⁵ Samenstelling:

Leden: Duivesteyn (PvdA), Dijkema (PvdA), Hofstra (VVD), Ondervoorzitter, Atsma (CDA), Voorzitter, Van Gent (GL), Timmermans (PvdA), Van Bommel (SP), Van der Staaij (SGP), Depla (PvdA), Van As (LPF), Mastwijk (CDA), Duyvendak (GL), Koopmans (CDA), Gerkens (SP), Bruls (CDA), Van Lith (CDA), Van der Ham (D66), Haverkamp (CDA), Boelhouwer (PvdA), De Krom (VVD), Verdaas (PvdA), Hermans (LPF), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Van Hijum (CDA), Roefs (PvdA), Van der Sande (VVD) en Lenards (VVD).

Plv. leden: Heemskerk (PvdA), Samsom (PvdA), Sniijder-Hazelhoff (VVD), Hessels (CDA), Vos (GL), Smeets (PvdA), Vacature (algemeen), Slob (CU), Waalkens (PvdA), Herben (LPF), Van Winsen (CDA), Halsema (GL), Jager (CDA), Vergeer (SP), Ten Hoopen (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Bakker (D66), De Pater-van der Meer (CDA), Van Dam (PvdA), Van Beek (VVD), Dubbelboer (PvdA), Van den Brink (LPF), Luchtenveld (VVD), Buijs (CDA), Van Dijken (PvdA), Szabó (VVD) en Aptroot (VVD).

Inleiding

In grote lijnen onderschrijf ik de bevindingen uit het rapport. De belangrijkste conclusies zijn herkenbaar en bevestigen eerder gedane constatering: de Kustwacht is een weinig coherent geheel, het VBTB¹-gedachtengoed komt onvoldoende tot uitdrukking in de Kustwacht en de tekortkomingen uit eerdere onderzoeken zijn nog onvoldoende weggenomen.

Daarbij zij overigens aangetekend dat de gesignaleerde knelpunten de taakuitvoering van de Kustwacht met betrekking tot de veiligheid op zee niet aantoonbaar nadelig hebben beïnvloed. De Kustwacht functioneert zonder meer naar behoren op taken zoals het opsporen en redden van drenkelingen, de zorg voor de veilige afwikkeling van het scheepvaartverkeer en de rampen- en incidentenbestrijding.

Sinds 1998 zijn verbeteringen doorgevoerd en, mede op basis van het rapport van Deloitte en Touche, wordt sinds september 2003 in interdepartementaal verband gewerkt aan de voorbereiding van een kabinetsstandpunt over de Kustwacht. Op basis van een taakanalyse en een analyse van het beleid van de betrokken departementen wordt onderzocht hoe deze zich verhouden tot de operationele taken op de Noordzee en hoe de Kustwacht het beste georganiseerd kan worden.

Het onderzoek richt zich daarbij met name op de volgende uitgangspunten:

- De Kustwacht is een entiteit met de daadwerkelijke beschikking over mensen en materieel;
- De ministeriële verantwoordelijkheid van de diverse departementen blijft bestaan, de entiteit Kustwacht voert in opdracht van de departementen taken uit op basis van politiek-bestuurlijke prioriteitsstelling.

Ik verwacht in september het kabinetsstandpunt met betrekking tot de Kustwacht naar uw Kamer te kunnen sturen.

Vragen en antwoorden

1

De Algemene Rekenkamer constateert dat er bij de Kustwacht onvoldoende inzicht bestaat in de relatie tussen doelen, prestaties, effecten, middelen en budget. Welke maatregelen zijn genomen om dit inzicht te verbeteren, sinds het onderzoek van de Algemene Rekenkamer in 1998 waarin dit knelpunt al werd gesignaleerd?

Naar aanleiding van het ARK-rapport van 1998² is een aantal verbeteringen doorgevoerd: er is een planning&control cyclus ingevoerd, er zijn in PKHN-verband (Permanente Kontaktgroep Handhaving Noordzee) activiteiten ontwikkeld om sturing op effecten mogelijk te maken en er worden in een beperkt aantal gevallen Kustwachttaken gecombineerd uitgevoerd. Ook wordt een aantal vaartuigen boven de planmatige inzet ter beschikking gesteld aan de andere Kustwachtpartners. Deze verbeteringen zijn ook geconstateerd in het onderzoek van Deloitte en Touche van 2003³.

Mede op basis van de bevindingen en aanbevelingen van het rapport van Deloitte en Touche is verder gewerkt aan verbeteringen. Zo is in 2005 het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN) opgesteld met een geïntegreerde visie op het beheer van de Noordzee van vier ministeries. Tevens heeft de PKHN in 2003 een nieuw instrument geïntroduceerd voor de beleidsmatige aansturing van handhavingactiviteiten van de Kustwacht

¹ Van Beleidsbegroting Tot Beleidsverantwoording.

² Rapport Functioneren Kustwacht. Tweede Kamer 1997–1998, 25 865, nrs. 1–2.

³ Eindrapportage Evaluatie Kustwacht 2003.

(het «7 stappenmodel»)¹. Een eerste criminaliteits- c.q. dreigingsbeeld alsmede een eerste inhoudelijke verkenning van de risico's van waterverontreiniging is in 2003 afgerond. In 2005 werken verschillende werkgroepen de bevindingen nader uit in plannen.

Met name het IBN en binnenkort ook het Beleidsplan Handhaving Noordzee (BHN) bevatten een betere onderbouwing van het Noordzeebeleid van de departementen. Middels het 7-stappenplan zal dit beleid omgezet worden in gewenste activiteiten, waarna voor de Kustwacht een vertaling gemaakt kan worden naar benodigde middelen en personeel.

2

De Algemene Rekenkamer constateert dat de Kustwacht een weinig coherent geheel is van diensten, die in de praktijk vooral gaan en staan voor de belangen van de eigen dienst en/of het eigen ministerie. Deelt de regering deze conclusie?

Ja, op hoofdlijnen.

3

Wat gaat de regering doen aan de genoemde weinig coherente samenwerking?

Op basis van het rapport van Deloitte en Touche wordt sinds 2003 door het Kabinet gewerkt aan de voorbereiding van het Kabinetststandpunt inzake de Kustwacht Nederland. Oorspronkelijk was het uitgangspunt bij de uitwerking van de aanbevelingen een verdere verbetering van de samenwerking. Echter het ARK-rapport geeft aan: «er is wel een samenwerkingsverband Kustwacht maar de entiteit Kustwacht bestaat niet». Derhalve gaat het Kabinet thans in eerste instantie uit van een entiteit Kustwacht. Onderzocht wordt of de entiteit Kustwacht, naast het reeds bestaande Kustwachtcentrum dat uit moet groeien tot het informatiecentrum van de actuele situatie op de Noordzee door een versterking in zowel materiele als personele zin, de beschikking zal moeten krijgen over vliegtuigen en algemeen inzetbare vaartuigen. Bovendien wordt door de departementen voor een bepaalde periode per jaar materieel ter beschikking gesteld dat ook voor andere dan Kustwachttaken wordt gebruikt.

4

De Algemene Rekenkamer adviseert om de mogelijkheden te benutten om een hoger rendement te bereiken van de inzet van vliegende en varende middelen in Kustwachtverband. Welke concrete mogelijkheden ziet de regering hiertoe?

Zie het antwoord op vraag 3.

5

In hoeverre is de huidige inzet van Kustwachtmiddelen gebaseerd op een inventarisatie en waardering van risico's op de Noordzee? Acht de regering een risicobenadering gewenst? Zo ja, hoe wordt hieraan invulling gegeven?

De regering acht inzet van mensen en middelen op basis van risicoanalyse een goede benadering. Bij de introductie van het nieuwe instrument voor de beleidsmatige aansturing van handhavingactiviteiten van de Kustwacht (het «7 stappenmodel») wordt door de PKHN nadrukkelijk wordt uitgegaan van een inventarisatie en waardering van de risico's. Dit moet resulteren in een op een risicoanalyse gebaseerde inzet van middelen. Tijdens een expertbijeenkomst in 2004 zijn de risico's nader geanalyseerd waarna deze later dat jaar door de PKHN leden zijn gepriori-

---

¹ Omgevingsanalyse; prioriteitsstelling; effecten; stuurgetallen; streefwaarden; producten; evaluatie en bijsturing.

teerd. Gelijktijdig is een achttal dreigingen onderkend. In 2005 werken verschillende werkgroepen deze nader uit in plannen. Die plannen moeten de elementen bevatten die te maken hebben met inzicht, strategie en uitvoering waarbij duidelijk moet worden wat de rol van de Kustwacht hierbij is. Daarbij zal de Kustwacht flexibeler inzetbaar moeten zijn, te weten op die momenten waarop dat voor een adequate bestrijding van risicovolle regelovertreding nodig is (uitvoering) of voor het leveren van een bijdrage aan het verkrijgen van inzicht en het bepalen van de strategie.

Ook ten aanzien van bijvoorbeeld de hulpverlening ter voorkoming van ongevallen op zee en het redden en opsporen van mensen zijn inmiddels initiatieven genomen om op basis van een risicoanalyse capaciteitsplannen op te stellen.

6

Waarom wordt het VBTB-gedachtegoed, zoals afgesproken in 1995 en vastgelegd in de overeenkomst, niet nageleefd?

In 1995 bestond er als zodanig nog geen «VBTB-gedachtegoed». Er bestond echter bij de totstandkoming van het samenwerkingsverband Kustwacht destijds wel een gezamenlijke notie dat de regering meer op output, en waar mogelijk zelfs op outcome wilde gaan sturen. Op onderdelen wordt het VBTB-gedachtegoed nageleefd (bijvoorbeeld bij visserij-inspecties). Op een aantal onderdelen is die naleving echter inderdaad nog niet goed tot uitdrukking gekomen. Voor de uitvoering van toezicht-taken op de Noordzee geldt echter dat algemene surveillances met schepen zeer kostbaar zijn¹, terwijl het effect – met name de preventieve werking – moeilijk is in te schatten. Het toezicht op zee kan niet los worden gezien van het toezicht langs de kust en in de haven. Naast de activiteiten die zich concentreren op de aanlooproutes naar de havens is een doelmatiger benadering mogelijk door meer gerichte surveillances op basis van risico-analyses en specifieke informatie. Voor surveillances op grotere afstand van de kust biedt een combinatie van middelen aantrekkelijke perspectieven: signalering vanuit de lucht, zonodig gevolgd door een actie met schepen en helikopters (zoals onderzoek aan boord). Voor die acties kunnen ook operationele middelen worden ingeroepen, die voor de uitvoering van andere taken op de Noordzee zijn. De potentiële inzet van die verschillende middelen heeft als gunstig neveneffect dat alleen al daarvan een preventieve werking uitgaat. Voor een dergelijke gecombineerde benadering zijn middelen van de diverse ministeries onmisbaar.

7

Wat is de reden dat de geconstateerde tekortkomingen in het onderzoek van de Algemene Rekenkamer uit 1998 nog niet zijn weggenomen in 2005?

In de loop der jaren is een aantal onderzoeken gedaan naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de Kustwacht en is een aantal verbeteringen doorgevoerd (zie het antwoord op vraag 1). Ondanks die verbeteringen geeft ook het onderzoek van Deloitte en Touche (2003) aan dat de Kustwachtsamenwerkings-organisatie niet (significant) efficiënter en effectiever is gaan werken. Gezien het geringe effect van de tot dusverre uitgevoerde verbeteringen, is door de bij de Kustwacht betrokken departementen onderzoek gedaan naar de mogelijkheid tot een significante verbetering van de Kustwacht. Om te kunnen komen tot zo'n verbetering zijn eerst taakanalyses en beleidsdoelstellingenanalyses uitgevoerd. Op basis hiervan wordt onderzocht in hoeverre een entiteit Kustwacht de noodzakelijke verbeteringen geeft.

---

¹ Referte brief aan Tweede Kamer, vergaderjaar 1994–1995, 17 408, nr. 76.

Wat is de reden dat de geconstateerde tekortkomingen in het onderzoek van Deloitte en Touche uit 2003 nog niet zijn weggenomen in 2005?

Een aantal factoren ligt hieraan ten grondslag, zoals:

- de opgekomen wens om de uitkomsten van de evaluatie van de Kustwacht mede te bezien in het licht van het actieprogramma «Andere Overheid», zoals dat inmiddels door de Minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (BVK) is uitgebracht;
- de mogelijk te nemen initiatieven van de Europese Commissie met betrekking tot de oprichting van een Europese Kustwacht, één en ander in het verlengde van aanbevelingen terzake van het Europees Parlement. Zo is er dit jaar een Europees controle agentschap opgericht voor de visserij dat als taak heeft de inzet van de middelen door de lidstaten te coördineren;
- het in 2004 aangekondigde ARK onderzoek naar het functioneren van de Kustwacht Nederland.
Voordat een besluit kan worden genomen tot een vérstrekkende verbetering van de Kustwacht heeft het Kabinet besloten eerst zorgvuldig onderzoek te doen als ook de rapportage van de Algemene Rekenkamer af te wachten.

Onder de noemer «belangrijkste conclusies uit het onderzoek» stelt de Algemene Rekenkamer dat door de samenwerkende ministeries goede initiatieven zijn genomen. Welke concrete initiatieven zijn genomen die kunnen bijdragen aan het wegnemen van de knelpunten? Wanneer zullen deze initiatieven naar verwachting tot het gewenste resultaat leiden?

Kortheidshalve verwijs ik naar de inleiding en het antwoord op de vragen 1 en 3. In het najaar 2005 zal de regering een meer afgerond voorstel doen voor de organisatie van de Kustwacht.

De Algemene Rekenkamer beveelt aan: «Maak van het inzetten van de Kustwacht een weloverwogen keuze». Mag hier uit de conclusie worden getrokken dat men nu maar wat doet?

Neen.

De Algemene Rekenkamer beveelt aan: «Leg beleid en beleidsprestaties duidelijk vast». Mag hieruit opgemaakt worden dat er nu maar wat gedaan wordt?

Neen.

De Algemene Rekenkamer beveelt aan: «Stel voldoende financiële, personele en materiële middelen beschikbaar». Mag hieruit op gemaakt worden dat de huidige middelen niet toereikend zijn? Zo ja, waaruit blijkt dit?

Het kabinet beschouwt continu de behoefte aan vliegende en varende capaciteit. In het antwoord op vraag 1 is aangegeven dat in 2005 het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN) is opgesteld en dat in 2003 de PKHN een nieuw instrument heeft geïntroduceerd voor de beleidsmatige aansturing van handhavingactiviteiten van de Kustwacht (Beleidsplan Handhaving Noordzee, BHN). Beide documenten moeten derhalve op basis van risicoanalyses (zie ook het antwoord op vraag 5) worden uitgewerkt in een financiële, personele en materiele behoeftestelling van de

Kustwacht. Uiteraard zullen bij deze behoeftestelling verplichtingen voortkomend uit internationale regelgeving worden gerespecteerd en meegenomen.

13

Wanneer kan de Tweede Kamer het kabinetsstandpunt over de Kustwacht tegemoet zien?

De regering is voornemens het kabinetsstandpunt in het najaar 2005 aan de voorzitter van de Tweede Kamer te sturen.

14

Wat betekent de strijdigheid tussen de meningen van ministers, over de vraag of gezamenlijk Kustwachtbelangen al dan niet prevaleren boven departementale belangen, voor het kabinetsstandpunt?

Het kabinet onderschrijft, zoals in de algemene inleiding reeds is aangegeven, in grote lijnen de bevindingen uit het rapport van de ARK. Het Kabinet zal bij de uitwerking een zorgvuldige afweging maken welke taken uit efficiency- en effectiviteitsoverwegingen beter door de Kustwacht dan wel door de departementen kan worden uitgevoerd.

15

Wanneer leiden de maatregelen, waar de Algemene Rekenkamer op pagina 7 van haar rapport naar verwijst, wel tot gewenste verbeteringen?

Zie het antwoord op vraag 13.

16

De Algemene Rekenkamer doet de aanbeveling om voldoende financiële, personele en materiële middelen beschikbaar te stellen. Wat beschouwt de regering als voldoende beschikbaar te stellen middelen?

Zie het antwoord op vraag 12.

17

De directie Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) voert toezicht uit op de offshore-industrie. Deze controles worden uitgevoerd door de Kustwacht hoewel deze taak hier formeel niet thuishoort. Waarom is deze taak niet geformaliseerd?

De Kustwacht houdt geen toezicht op de offshore-industrie. Dat doet het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), de inspectiedienst van het Ministerie van Economische Zaken (EZ). Het SodM houdt toezicht op de naleving van wettelijke regelingen die van toepassing zijn op het opsporen en het winnen van delfstoffen. Het gaat daarbij vooral om gas, aardolie en zout in Nederland en het Nederlandse deel van het continentale plat. De dienst richt zich voornamelijk op de terreinen veiligheid (interne en externe), gezondheid, milieu, doelmatige winning en bodembewegingen (bodemdaling en aardbevingen). Tot 1 januari 2003 gebeurde dat op basis van een mijnwetgeving waarin alle genoemde aspecten *integraal* waren geregeld. De aspecten veiligheid, gezondheid en milieu zijn uit de mijnwetgeving gehaald en geregeld in andere wetten: de Wet Milieubeheer, Arbeidstijdenwet, Warenwet en de Arbeidsomstandighedenwet. Vanwege het specifieke karakter van delfstofwinning is in deze wetten het SodM aangewezen als handhaver voor de mijnbouwsector. Op deze wijze is de *integrale* handhaving gecontinueerd. De redenen voor het integrale toezicht zijn enerzijds het specifieke karakter van de delfstofwinning en anderzijds het voorkomen van ongewenste situaties, zowel voor wat betreft veiligheid (ongevallen), gezondheid (ziekteverzuim), milieu (verontreinigingen)

als bodembewegingen. Deze vergen meestal vergelijkbare interventies en daarom is het in samenhang behandelen effectief en efficiënt.

Om het toezicht offshore uit te kunnen voeren is in de Mijnbouwwet de verplichting vastgelegd dat de mijnbouwondernemingen de inspecteurs van het SodM naar de mijnbouwinstallaties moeten vervoeren. Daarnaast voert het SodM ook onaangekondigde milieu-inspecties uit. Hiertoe heeft zij een operationele overeenkomst met de Kustwacht afgesloten. In de praktijk betekent dit dat het SodM zo'n 10 keer per jaar met een KLPD helikopter inspectievluchten naar de mijnbouwinstallaties uitvoert.

18

Waarom wordt geen invulling gegeven aan het formuleren van doelstellingen en prestaties die «SMART-C» zijn?

Voor de diverse taken van de Kustwacht worden wel degelijk SMART-C afspraken gemaakt. Zo gelden er bijvoorbeeld internationale eisen ten aanzien van beschikbaarheid van vaarwegmarkering, die worden doorvertaald in regionale vaarwegmarkeringsplannen. Ook is bijvoorbeeld de visserijcontrole SMART-C gedefinieerd. Deze worden echter niet in detail in de beleidsplannen opgenomen.

19

Wat vindt de regering van het feit dat de overeenkomst niet is aangepast terwijl de eisen voor de handhaving zijn losgelaten? Wat is in deze de waarde van een overeenkomst?

Zie het antwoord op vraag 6.

20

Wat is de reden geweest dat vanaf 1998 geen expliciete uiteenzetting van beleid meer werd opgenomen in het beleidsplan van de Kustwacht? Op welke wijze is vanaf 1998 bepaald of het uitgevoerde beleid effectief en efficiënt is uitgevoerd?

Zie het antwoord op vraag 6.

21

De Algemene Rekenkamer constateert dat in eerdere onderzoeken ook al is gewezen op het ontbreken van concrete doelstellingen en verwijzingen naar beleid, waardoor het handhavingsplan onvoldoende op doeltreffendheid kan worden beoordeeld. Waarom zijn deze doelstellingen en verwijzingen niet ingevoerd naar aanleiding van deze eerdere onderzoeken? Welke zaken zijn wel veranderd naar aanleiding van deze eerdere onderzoeken?

Zie het antwoord op vraag 6.

22

Is de regering voornemens de Kustwacht een rol te laten spelen bij terrorismebestrijding? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Ja. Ook nu reeds heeft de Kustwacht een rol bij de terrorismebestrijding op basis van de algemene politietaak. Bovendien heeft de Kustwacht een rol bij de veiligheid van de scheepvaart (ook security) en grensbewaking. Het Kustwacht-centrum heeft naast een rol in de informatievoorziening (ogen en oren, scheepvaart) een faciliterende rol bij de coördinatie van het overheidsoptreden. De Kustwacht kan ingezet worden indien er aanleiding bestaat voor een intensievere aandacht voor kwetsbare objecten (olieplatforms en dergelijke), en indien op basis van het *Dreigingsbeeld Terro-*

risme Nederland of andere informatie, een terroristische dreiging wordt waargenomen op de Noordzee.

23

Waarom is niet duidelijk welke prestaties en producten van de Kustwacht verlangd worden?

Op dit moment ligt niet aan alle Kustwachttaken een helder opdrachtgeverschap ten grondslag waarin prestaties en het zorgdragen voor de noodzakelijke middelen aan elkaar zijn gekoppeld. Het 7-stappenplan en de reeds in gang gezette initiatieven voor de onderbouwing van de dienstverleningstaken (zie het antwoord op vraag 5) moeten daar verbetering in brengen.

24

Is de regering van mening dat het aantal processen-verbaal het meest geschikt is als belangrijkste prestatiedoel. Zo ja, waarom? Zo nee, welke prestatiedoelen zijn dan geschikt?

Nee, een belangrijker doel dan het aantal processen-verbaal is het aantal controles. Het gaat hier om één van de producten met behulp waarvan de sturing in het 7-stappensysteem zal geschieden. Hierbij kunnen ook andere producten relevant zijn. Als bijvoorbeeld uit analyse blijkt dat met betrekking tot een bepaalde doelgroep het nalevingniveau van regels onvoldoende is omdat die doelgroep deze regels niet of onvoldoende kent, dan zou het wel eens effectiever kunnen zijn om activiteiten te ontplooiën op het terrein van communicatie en voorlichting in plaats van vast te houden aan handhaving sec. Als producten kunnen dan worden aangemerkt de verslagen van georganiseerde voorlichtings-bijeenkomsten en voorlichtingsfolders. Ook zijn producten denkbaar op het terrein van wet- en regelgeving, het sanctiearsenaal en de -hoogte. Zoals aangegeven ligt de eerste verantwoordelijkheid voor het handhaving-instrument bij het betrokken departement.

25

Op welke wijze komt de behoefte aan vliegende- en varende middelen in relatie tot de vermelde doelstelling tot stand?

De Directeur Kustwacht stelt op basis van het door het ministerie van V&W opgestelde Dienstverleningsplan, het door de PKHN opgestelde Handhavingplan en de door de departementen beschikbaar gestelde capaciteit (capaciteitsplan) een zogenaamd Geïntegreerd Operationeel Jaarplan (GOJ) op waarin een en ander op elkaar worden afgestemd. De departementale besluitvorming over beleid en uitvoering is de basis voor zowel het dienstverlenings- als het handhavingplan (BHN). Dit GOJ wordt vervolgens vastgesteld in het zogenaamde driehoeksoverleg tussen de Directeur Kustwacht, het Ministerie van V&W en de voorzitter van de PKHN. Het GOJ biedt het kader waarbinnen de Kustwachttaken worden uitgevoerd. Uit het GOJ moet blijken of de middelen in hun samenhang toereikend zijn om de – in de jaarplannen beoogde – beleidsmatige resultaten te halen. Indien de middelen niet toereikend zijn zal dit – na een kosten/batenafweging – leiden tot beleidsbijstellingen of tot een beslissing tot de aanschaf van aanvullende middelen. Door middel van een jaarlijkse ouputgerichte verantwoordingsrapportage kan de feitelijke realisatie van de tot taak gestelde resultaten worden getoetst.

26

Welke gevolgen heeft het feit dat de vraag naar vliegers drie maal zo groot is als de beschikbare vliegers? Welke invloed heeft dit op de uitvoering van de taken van de Kustwacht? Op welke wijze wordt beoordeeld welke taken voorrang krijgen?

Het aantal gevraagde vliegers kan niet rechtstreeks vergeleken worden met het aantal beschikbare vliegers doordat meerdere handhavingstaken tegelijkertijd kunnen en worden uitgevoerd. In PKHN-verband wordt de behoefte voor wat betreft de handhaving samengebracht. Vervolgens wordt door de Directeur Kustwacht op basis van dit handhavingplan, het beleidsplan dienstverlening en de beschikbaar gestelde middelen een operationeel jaarprogramma opgesteld. Daarvan kan worden afgeweken op basis van een in 1995 overeengekomen prioriteitenlijst waarbij redding en rampenbestrijding bovenaan staan, gevolgd door opsporen van strafbare feiten.

27

Wat betekent het tekort aan vliegers voor 2005 concreet voor het implementeren van de nieuwe risicobenadering? Wat wordt niet uitgevoerd?

Er wordt hard gewerkt aan het verhogen van het beschikbare aantal vliegers met name ten behoeve van extra milieuhandhaving. De uitbreiding van 1 naar 2 vliegtuigen zal ook de continuïteit bevorderen en maakt het mogelijk om ook ten behoeve van andere handhavingstaken het aantal vliegers uit te breiden.

28

De Algemene Rekenkamer stelt dat de discrepantie tussen vraag en beschikbaarheid van vliegers negatieve gevolgen zal hebben voor de implementatie van de nieuwe risicoreactie. Deelt de regering deze mening? Zo ja, welke maatregelen worden genomen om deze situatie op te lossen? Zo nee, waarom niet?

Zie het antwoord op vraag 27.

29

Is de regering bereid de capaciteit aan vliegende middelen te verhogen?

Op dit moment loopt bij het Ministerie van V&W een aanbestedingsprocedure voor de aanschaf van twee vliegtuigen waarmee in de toekomst de behoefte aan extra capaciteit kan worden ingevuld. Tevens zal met deze vliegtuigen de technische beschikbaarheid van de vliegtuigen worden verbeterd zodat de planning beter kan worden gerealiseerd en de ad hoc inzetbaarheid wordt verbeterd.

30

Zijn er sancties te verwachten op het moment dat Nederland niet kan voldoen aan de EU-normen?

In het verleden heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) regelmatig kritiek gekregen vanuit de EU wegens een te geringe inzet van Nederland op het gebied van visserijcontrole op zee. Dit heeft toen niet geleid tot directe sancties. Inmiddels heeft de Europese Commissie bij de hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid in 2002 meer bevoegdheden gekregen om de lidstaten die in gebreke blijven terecht te wijzen en sancties op te leggen. In Europees verband zijn nadere afspraken gemaakt voor verdere samenwerking en voeren landen gezamenlijk inspecties uit. Opdrachten omtrent de controle-inzet zullen in

de toekomst worden geformuleerd in samenspraak met het Europese Controle Agentschap voor Visserij.

Als gevolg van de eerdere kritiek heeft het Ministerie van LNV besloten – met financiële ondersteuning vanuit de EU – een patrouillevaartuig te doen bouwen dat specifiek bestemd is voor visserijcontrole op zee. Dit vaartuig – de Barend Biesheuvel – is in 2001 in de vaart gekomen. Bovendien maakt LNV gebruik van de vaartuigen van Douane, Defensie en V&W.

31

Hoe kan het dat sinds het vorige onderzoek van de Algemene Rekenkamer in 1998 het inzicht in de uitgaven is verslechterd? Welke garanties worden gegeven dat dit naar de toekomst toe verbeterd?

De kostenopgaven die hier worden vergeleken zijn niet op dezelfde wijze opgebouwd. Het afgelopen decennium is de overheid bedrijfsmatiger gaan werken en wordt beter in beeld gebracht welke kosten toebedeeld dienen te worden aan de participatie in de Kustwacht. Complicerende factor in de toedeling van kosten is dat middelen voor meerdere doeleinden worden gebruikt en de verdeelsleutel die dan gehanteerd moet worden lastig te bepalen is. In 1996 was de houding dat de betreffende diensten de middelen toch wel hadden en de samenwerking «erbij» deden. Het is dus niet zonder meer vast te stellen dat de uitgaven voor de Kustwacht aanzienlijk zijn gestegen: het is juist zo dat de daadwerkelijke uitgaven voor de Kustwacht t.o.v. 1996 beter in beeld zijn gebracht. In de toekomst kan het inzicht verder verbeterd worden als er een entiteit Kustwacht komt.

32

Waarom zijn sinds 1996 de uitgaven voor de Kustwacht aanzienlijk gestegen terwijl de beschikbare middelen zijn gestagneerd?

Het beeld dat de beschikbare middelen zijn gestagneerd wordt niet geheel door het kabinet herkend. Er is in de afgelopen jaren geïnvesteerd in een aantal modernere schepen van een betere kwaliteit (oliebestrijdings- en meetvaartuig Ms Arca, de beide Douaneschepen en het visserij-inspectievaartuig de Barend Biesheuvel).

33

Op welke wijze worden de uitgaven verdeeld tussen handhaving en dienstverlening?

Het onderscheid in uitgaven voor dienstverlening en handhaving zijn om meerdere redenen zeer moeilijk te maken. Zo is het KWC opgericht en als zodanig ook ingericht om de dienstverlenings- en handhavingstaken geïntegreerd te laten plaatsvinden. Ook binnen het Ministerie van V&W en Defensie geldt min of meer hetzelfde: zowel de dienstverleningstaken als de handhavingstaken vinden zoveel als mogelijk geïntegreerd plaats, hetgeen onder andere ook zichtbaar wordt in het IBN.

34

Hoe kan het dat streefwaarden, die de basis vormen voor de behoeftestelling aan materieel en personeel, ontbreken?

Er zijn, zoals aangegeven in de algemene inleiding, initiatieven genomen om een en ander te verbeteren: zowel het IBN als het handavingsplan moeten uiteindelijk leiden tot een politieke prioriteitsstelling door het kabinet die de basis vormen voor de behoeftestelling aan financiën, personeel en materieel. Zie ook het antwoord op vraag 12.

35

Hoe kan het dat een vrijwilligersorganisatie zoals de Koninklijke Nederlandse Reddingmaatschappij (KNRM) wel in staat is om te komen tot een onderbouwde behoeftestelling en de overheid met haar departementen hier niet toe in staat is?

Zie tevens de antwoorden op vragen 5 en 12. Zoals bij die vragen reeds is aangegeven heeft het kabinet initiatieven genomen om te komen tot een onderbouwing van de capaciteit voor het opsporen en redden van drenkelingen. Naast de onderbouwde behoeftestelling voor de varende eenheden (met de behoeftestelling van de KNRM als belangrijke input) dient ook de behoefte te worden onderbouwd voor de vliegende eenheden.

36

Wanneer komen de ministeries met een deugdelijke onderbouwing van de behoefte?

Zie de antwoorden op vragen 5 en 12.

37

Hoe en wanneer gaat de regering de genoemde knelpunten rondom de rechtspositie van personeel oplossen? Hoe en wanneer gaat de regering genoemde knelpunten rondom de bevoegdheden van personeel oplossen? Hoe en wanneer gaat de regering genoemde knelpunten rondom de feitelijke beschikbaarheid van personeel oplossen? Hoe en wanneer gaat de regering genoemde knelpunten rondom de feitelijke beschikbaarheid van materieel oplossen? Hoe en wanneer gaat de regering de genoemde knelpunten rondom de geschiktheid van materieel oplossen? Hoe en wanneer gaat de regering de genoemde knelpunten rondom de onvoldoende bevoegdheden van Directeur Kustwacht oplossen?

De genoemde knelpunten en problemen worden thans op hun merites beschouwd en vormen onderdeel van het onderzoek naar de vorming van een entiteit Kustwacht. De gedachte is dat de toezichthouders en handhavers op de schepen vooralsnog van de betrokken diensten komen vanwege de vaktechnische kennis en de binding met activiteiten aan de landzijde. Wel zal worden bezien of, en zo ja welke, bevoegdheden deze zgn. opstappers van elkaar kunnen krijgen om te voorkomen dat ze niets mogen doen in situaties die duidelijk om overheidsoptreden dan wel het opstellen van een proces-verbaal vragen. De gedachte is tevens dat de bemanningen van de eigen schepen Kustwacht-personeel worden. Voor het handhaven van of het geven van aanwijzingen met betrekking tot de nautische regelgeving kunnen aan deze bemanningen bevoegdheden toegekend worden.

Voor het materieel gaan de gedachten uit naar gemeenschappelijk beheer en onderhoud van overheidsvaartuigen. Verhoging van beschikbaarheid door een meer afgestemde planning van onderhoud zou zo kunnen worden gerealiseerd.

38

Voor welke taken geldt dat ze te specifieke en uitgebreide kennis vereisen om door een algemeen maritiem opsporingsambtenaar te worden verricht?

Dat geldt voor verschillende toezichttaken. Zo zijn er tientallen wetten die een rol spelen bij het Douanetoezicht. Dit vraagt zelfs binnen de Douane om specialisatie. Iets soortgelijks geldt ook bij visserijcontrole door de

Algemene Inspectiedienst waar het gaat om gedetailleerde kennis van de visserijwetgeving, alsmede bij het toezicht in het kader van de handhaving van de Vreemdelingenwet door de Koninklijke Marechaussee. Gezocht wordt naar de mogelijkheden om een aantal «eerstelijns» bevoegdheden te definiëren die aan alle bij handhavingstaken betrokken opstappers toe te delen, zodat per saldo de effectiviteit van het overheidsoptreden op de Noordzee omhoog gaat. Deze eerstelijns bevoegdheden zullen moeten corresponderen met de landelijke werkwijzen met betrekking tot de (nog te vormen) veiligheidsregio's, het terrorismedossier en andere landelijke nationale taken.

39

Kan worden toegelicht waarom verschillende ministeries afwijzend reageren op de suggestie van de Algemene Rekenkamer om kustwacht-ambtenaren te benoemen tot buitengewoon opsporingsambtenaar?

Zie de antwoorden op de vragen 37 en 38.

40

De Algemene Rekenkamer geeft aan dat de vliegende capaciteit voor search and rescue (SAR) en rampen- en incidentenbestrijding enkele malen onder de maat is geweest. Komt dit op dit moment nog voor? Zo ja, wat kunnen hier de veiligheidsconsequenties van zijn? Hoe wordt dit probleem opgelost?

De vliegende capaciteit van de overheid voor SAR en rampen- en incidentenbestrijding bestaat planmatig primair uit het Kustwacht-vliegtuig en een Lynx-helikopter van Defensie. Gedurende de perioden waarin het Kustwacht-vliegtuig niet inzetbaar is voor SAR (bijvoorbeeld wegens onderhoud) kan een beroep worden gedaan op de civiele zogenaamde JSAR-helikopter. Bij nood-situaties kan tevens een beroep worden gedaan op andere nationale (van KLu en KLPD) en internationale vliegende middelen. Onvoorziene uitval van de planmatige vliegende capaciteit kan zo tijdens een noodsituatie worden opgevangen. De komst van een tweede Kustwachtvliegtuig (waarvoor de verwerving gaande is) en ook de voorziene vervanging van de Lynx door de NH90 zullen een positieve invloed hebben op de eigen planmatige vliegende capaciteit van de overheid voor SAR en rampen- en incidentenbestrijding.

41

Wat betekent een overeenkomst als geen der partijen zich er aan hoeft te houden en eigen belangen prevaleren boven het kustwachtbelang?

Het is niet zo dat partijen zich niet gezamenlijk hebben gehouden aan de overeenkomst. Alle betrokken partijen werken loyaal mee aan het Kustwacht-samenwerkingsverband. Er wordt een afweging gemaakt of bepaalde taken met het oog op de efficiency en effectiviteit beter bij de Kustwacht dan wel bij de departementen kan worden uitgevoerd, zeker daar waar het de toezichtstaken op zee betreft in de relatie tot de havens en de kust (zie ook de beantwoording van vraag 5).

42

Ondanks de Overeenkomst voor de Kustwacht constateert de Algemene Rekenkamer dat het voor de Directeur Kustwacht niet mogelijk blijkt te zijn om levering van de afgesproken middelen af te dwingen. Hoe is dit mogelijk? Bestaan er plannen op dit te verbeteren? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Zie tevens de inleiding en het antwoord op de vragen 1 en 3. De kern van de verbetering is dat de directeur Kustwacht bij de uitvoering van zijn taken kan beschikken over eigen mensen en eigen middelen.

43

Wat is de reden dat signalen bij de meldkamer van de Algemene Inspectiedienst (AID) in Kerkrade wel beschikbaar zijn en niet bij het Kustwachtcentrum?

Vissersvaartuigen langer dan 15 meter zijn op grond van een EU-verordening voorzien van een zogenaamde VMS-transponder, waardoor de positie van het vaartuig zichtbaar wordt. Deze signalen komen binnen bij het continue bezette Visserij Controle Centrum bij de AID en aan boord van het patrouillevaartuig voor visserijcontrole Barend Biesheuvel.

De AID draagt – mede op grond van visserijcontroles aan wal – zorg voor de operationele aansturing van de visserijcontroles op zee. Tegen het beschikbaar stellen van deze gegevens aan het KWC bestaat overigens geen bezwaar. Bezien wordt of het Kustwachtcentrum met een VMS systeem uitgerust zal worden.

44

Hoe staat de regering tegenover de suggestie van de Algemene Rekenkamer om periodiek een discussie te organiseren tussen ervaringsdeskundigen?

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 5 zijn tijdens een expert-bijeenkomst in 2004 de risico's nader geanalyseerd waarna deze later dat jaar door de PKHN leden zijn geprioriteerd. Deze sessies met experts zullen op gezette tijden worden herhaald.

45

Waarom beschikt de Kustwacht nog niet over een draaiboek specifiek gericht op dreigingen van terrorisme op zee?

Er is een draaiboek in het kader van de algemene politietaak van de Kustwacht, die ook voorziet in terroristische dreigingen. In overleg met alle betrokken partijen wordt continu gezien of bestaande draaiboeken aanpassingen behoeven.

46

Wat betekent het feit dat de geoefendheid te wensen overlaat voor de rampenbestrijding?

De Kustwacht is uitstekend in staat om SAR uit te voeren op zee en op de ruime binnenwateren. In het ARK-rapport gaat het om de rampen- en incidenten-bestrijding op de binnenwateren. Dit valt buiten het verantwoordelijkheidsgebied van de Kustwacht.

Voor de rampenbestrijding op de ruime binnenwateren (ook IJsselmeer en Waddenzee) geldt dat deze door de gemeentelijke indeling valt onder de verantwoordelijkheid van de plaatselijke burgemeester. De rol van de Kustwacht in die gebieden is beperkt tot SAR. Oefeningen op SAR gebied vinden wekelijks plaats.

De geoefendheid van de Kustwacht bij rampenbestrijding op de Noordzee voldoet. Hier vinden naast met enige regelmaat voorkomende acties ook regelmatig oefeningen plaats.

47

Klopt het dat, behalve ambulancediensten, ook alle deelnemende ministeries (of deelnemende diensten) een rekening indienen als ze meedoen aan een oefening?

Ook hier weer geldt dat het ARK-rapport refereerde aan de situatie op het land en op de ruime binnenwateren.

Bij rampenoefeningen op de Noordzee vinden geen verrekeningen plaats van de gemaakte kosten van de deelnemende ministeries. Inzet van de ministeries, maar ook van andere participerende diensten in Kustwachtverband bij oefeningen is tot op heden geen probleem.

48

Wanneer is het redactiemodel voor de Noordzee volledig geïmplementeerd?

In het ARK-rapport wordt met het redactiemodel het 7-stappenmodel bedoeld. Dat zal medio 2006 zijn geïmplementeerd.

49

Welke concrete initiatieven hebben de ministeries genomen om de door hen onderschreven knelpunten in het functioneren op te lossen?

Zie de inleiding en het antwoord op vraag 1.

50

Kan de regering ten aanzien van de Kustwacht antwoord geven op de zogenaamde VBTB-vragen: Wat willen we bereiken? Wat gaan we er voor doen? Wat mag het kosten?

Zie het antwoord op vraag 12.

51

Welke aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer zullen de ministeries overnemen en wanneer? Welke aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer gaan de ministeries niet overnemen en waarom niet?

Kortheidshalve verwijs ik naar in de inleiding genoemde uitgangspunten voor het kabinetsstandpunt dat in het najaar 2005 aan u zal worden verzonden.